

ภูมิอากาศจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดชายแดน อยู่ทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือสุดของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 928 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 12,687 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 8,240,250 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับประเทศสหภาพพม่า
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดตาก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับประเทศสหภาพพม่า

ลักษณะภูมิประเทศ

เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ประมาณร้อยละ 90 เป็นภูเขาสูงและป่าไม้ ที่เหลือเป็นที่ราบสองฝั่งลำน้ำและที่ราบในหุบเขา มีเทือกเขาที่สูงและสลับซับซ้อนมากมาย เช่นดอยถ้ำหมากแงว ดอยหนองเขียว ดอยกิ่วลม ดอยแม่เหาะและดอยลาน มีแม่น้ำสำคัญ 2 สาย คือ แม่น้ำปาย ไหลจากตอนเหนือของอำเภอปาย ผ่านท้องที่ อำเภอเมือง ลงทางใต้เข้าสู่เขตสหภาพพม่า ไปบรรจบกับแม่น้ำสาละวิน (หรือคง) ที่สบปาย และแม่น้ำยวม ไหลจากทิศตะวันออกของอำเภอขุนยวม ผ่านอำเภอแม่สะเรียงลงไปทางใต้บรรจบกับแม่น้ำเมยในเขตอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

สภาวะอากาศทั่วไป

ลักษณะอากาศของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิดคือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งทั่วไป กับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีฝนตกทั่วไป

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดแม่ฮ่องสอน พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทย อากาศจะเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนสิงหาคม

ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดคือเดือนมกราคม

อุณหภูมิ

เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาเกือบทั้งสิ้น มีที่ราบเพียงเล็กน้อยและมีบางส่วนเป็นป่าทึบแต่ไม่หนาแน่นนัก จึงทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน โดยบริเวณอำเภอเมืองอุณหภูมิต่ำสุดทั้งปี 25.7 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยทั้งปี 33.1 องศาเซลเซียส โดยอากาศร้อนที่สุดอยู่ในเดือนเมษายนมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 38.7 องศาเซลเซียส เคยตรวจอุณหภูมิสูงที่สุดได้ 44.1 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2501 ที่ สถานีอุตุนิยมวิทยาแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง ส่วนฤดูหนาวมีอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยทั้งปี 20.1 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศหนาวที่สุดในเดือนมกราคมมีอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 13.8 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำที่สุด 3.3 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2517 และวันที่ 25 ธันวาคม 2542 ที่ สถานีอุตุนิยมวิทยาแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง

ฝน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนบริเวณอำเภอเมืองมีฝนเฉลี่ยตลอดปี 1292.4 มิลลิเมตร และมีวันฝนตก 139 วัน เดือนที่มีฝนตกเฉลี่ยสูงสุดคือเดือนสิงหาคม มีปริมาณฝนเฉลี่ย 239.9 มิลลิเมตร และมีวันฝนตก 26 วัน ปริมาณฝนมากที่สุด 1 วัน วัดได้ 130.4 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2499

ส่วนพื้นที่บริเวณอำเภอแม่สะเรียงมีปริมาณฝนเฉลี่ย 1135.8 มิลลิเมตร และมีวันฝนตกประมาณ 142 วัน เดือนที่มีฝนตกเฉลี่ยสูงสุดคือเดือนสิงหาคม มีปริมาณฝนเฉลี่ย 220.4 มิลลิเมตร และมีวันฝนตกประมาณ 26 วัน ปริมาณฝนมากที่สุด 1 วัน วัดได้ 135.5 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2554

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่มีโอกาสเคลื่อนผ่านเข้ามาในบริเวณจังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนมากมีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้ และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก และเคลื่อนมาทางตะวันตกผ่านประเทศเวียดนามหรือลาวก่อนเข้าสู่ภาคเหนือของประเทศไทย จึงทำให้พายุอ่อนกำลังลงอยู่ในชั้นพายุดีเปรสชัน ซึ่งไม่ก่อให้เกิดความเสียหายเนื่องจากลมแรงมากนัก แต่จะทำให้มีฝนตกหนักถึงหนักมากจนเกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ในบางพื้นที่ พายุมีโอกาสเคลื่อนผ่านจังหวัดนี้ได้ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเป็นต้นไปจนถึงเดือนตุลาคม โดยเฉพาะช่วงตั้งแต่กลางเดือนสิงหาคมต่อเนื่องถึงต้นเดือนกันยายน เป็นระยะที่พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้ได้มากที่สุด

จากสถิติในคาบ 63 ปี ตั้งแต่ พ.ศ.2494 – 2556 มีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดแม่ฮ่องสอน 24 ลูก และมีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด โดยเข้ามาในเดือนพฤษภาคม 2 ลูก (2518,2525) เดือนกรกฎาคม 3 ลูก (2506,2537,2554) เดือนสิงหาคม 4 ลูก (2508,2516,2521,2530) เดือนกันยายน 11 ลูก (2494,2507,2508(2),2512(2),2513,2520,2521,2523,2529) และเดือนตุลาคม 4 ลูก(2504,2524,2526,2550)

ที่ตั้งของสถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้ได้มาจากผลการตรวจของ สถานีอุตุนิยมวิทยาแม่ฮ่องสอน และสถานีอุตุนิยมวิทยาแม่สะเรียง ซึ่งทำการตรวจสอบประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยา เพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติ ในคาบ 30 ปี โดยทำการตรวจสอบประกอบอุตุนิยมวิทยาวันละ 8 เวลา คือเวลา 0100, 0400, 0700, 1000, 1300, 1600, 1900 และ 2200 น.

สถานีอุตุนิยมวิทยาแม่ฮ่องสอน ตั้งอยู่เลขที่ 35 ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58000 มีที่ทำการอยู่ใกล้ท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอนและวัดกลางทุ่ง หรือที่ละติจูด 19 องศา 18 ลิปดาเหนือ และลองจิจูด 97 องศา 50 ลิปดาตะวันออก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 267 เมตร

สถานีอุตุนิยมวิทยาแม่สะเรียง ตั้งอยู่เลขที่ 256 หมู่ที่ 1 ถนนแหล่งพาณิชย์ ตำบลบ้านกาศ
อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58110 มีที่ทำการอยู่ใกล้ท่าอากาศยานแม่สะเรียง หรือที่ละติจูด 18 องศา
10 ลิปดาเหนือ และลองจิจูด 97 องศา 56 ลิปดาตะวันออก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 212 เมตร

หมายเหตุ - สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 - 2553
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 - 2556

ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา